

ТОШКЕНТ ШАҲАР
МАҲАЛЛАЛАР
ИШНИ
МУВОФИҚЛАШТИРИШ
КЕНГАШИННИГ
РУЗНОМАСИ.
Хар ойда иккни марта
чиқади.
«Тошкент оқшомиз»
нашири.

Махалла

ФЕВРАЛЬ, 1991 ИИЛ
№ 3 (39)

«Юлдуз» тиқувчилик ишлаб чиқарыш бирлашмасининг филиалида костюм ва шимлар тикилмоқда. Цехда асосан маҳаллаларда истиқомат қилувчи аёллар меҳнат қилишади.

СУРАТДА: илғор ишчи Нодира Баҳромова (чандан) ва бригада бошлиғи Маъмура Сайдбоеевалар.

Х. Мирзакаримов сурати.

Бир қўлнинг беш бармоғи

«БИЗНИ ЎЗБЕК ДЕЯВЕРИНГ...»

ҚАЙСИКИ жамоада аҳиллик бўлса ишлар олдинга силихийверар экан. «Қизил Деҳқон» маҳалласида ўзбек, тоҷик, рус, қозоқ, озарбайжон каби ўндан ортиқ миллатлар килилар яшашади. Аммо уларнинг мақсади, интилишлари бир, ҳамиша ягона оиласадек ҳамжиҳатлика яшамоқдалар. Шу боисдан бўлса керак, ўтган йили ўт-ўлан бошиб ётган қаровсиз жойда бор барпо қилинди, ҳашар йўли билан маданий-маший шоҳобчалар бунёд этилди.

Жамоа аъзоларининг барча режаларни бамаслаҳат белгилаб олишшатгани ютуқлар мезони бўлаяшти, десак янгилишмаймиз. Яқинда чойхонада бўлиб ўтган «Ягона дўстлик оиласида» деб номланган кечак ҳам байналмилад дўстликнинг янада мустаҳкам қарор топишида катта аҳамият касб этди.

Биз бир тан, бир жон бўлиб яшапмиз,— деди маҳалла қўмитасининг раиси Нурмуҳаммад аба Абзалов йигилганларга размсолар экан. — Тўйю маърқа ёки бошқа йигинда барарав хизмат қиласиди, бир қозондан ош еймиз. Ҳаётнинг таъми дўстлик билан, тинчлик билан, дейшиади. Шундай бўлгач, келинглар доимо бирлигимиз йўқолмасин.

Раисимиз жуда тўғри гапирдилар,— унинг сўзини маъқуллари 2-гуруҳ ногирони Солихўжа Иброҳимов. — Мана мен уруш даҳшатларини бошдан кечирганиман. Фронтда ўзбек, қозоқ, қирғиз, рус ва бошқа миллатлар билан елкама-елка жанг қилганимиз туфайли ҳам галаба қозондик. Хўш, ҳозирги ёшларимиз баҳтили кунларнинг қадрига етишашпти? Менимча, уларга байналмилад дўстликнинг аҳамиятини кўпроқ тушунтиришимиз зарур.

Иккни отахоннинг дил сўзлари йигилишида иштирок этаётган маҳалла аҳлиниң руҳини кўтариб юборди. Ўтирганлар орасида «Баракалла», «Жуда тўғри», деган хитобалар эшитилди. Онахонлар номидан кўп болали она Валентина Логвиненко сўзга чиқди.

Мен ва турмуш ўртогум Михаил Петрович 1933 йилда шу жойга келганимиз,— деди у соғ ўзбек тилида. — Ўн фарзандни тарбиялаб, вояга етказдик, 20 га яқин невараримиз бор. Қувончу, ташвиши кунларимизда маҳалладошлар ҳол-аҳвол сўраб, қўлларидан келган ёрдами аяшмади. Эримни кўпчиллик ҳурмат юзасидан «Мишаҳўжа» деб чақиришади. Миллий урф-одатларга батамон кўнишиб кетдик. Юртга бир неча марта ош бердик. Шундай экан бизни ҳам бемалол узбек десангиз бўлаверади.

Дўстликка бағишланган кечада меҳнат файрийларидан Асомхўжа Ҳусамиддинов, Мурод Абдуазимов, шунингдек қўшини маҳаллалардан ташриф буюрган меҳмонлар ҳам қимматли фикрларни баён этишди. Инглиш аҳли яқинлашаётган Наврӯз байрамини яқдиллик билан кутуб олишга қарор қилдилар.

Н. ОЛЛОНАЗАРОВА,
Киров ноҳияси.

Низом қандай бажарилмоқда?

Англашилмовчилик рўй бермасин

ТОШКЕНТ шаҳридаги маҳалла қўмиталарининг Низомида қўмиталар ҳуқуқларини кенгайтириш мақсадидан кўпгина масалалар ўз аксими топган. Аммо бу муҳим ҳужжатни ҳаётга тадбиқ этишда баъзи англашилмовчиликлар рўй бермокда.

Биринчидан, Низомнинг 11-қисми, 12-моддасининг «ж» бандида «Маҳалла ҳудудидаги уй-жойни сотиш, олиш ва алмаштириш маҳалла қўмитасининг розилик ҳужжатни асосидагина давлат нотариал идораси томонидан расмийлаптирилади», дейилган. Бу бандни «киритишидан мақсад асрлар давомида маҳаллаларда уй-жой сотиш ва олиша шаклланиб келаётган айланаларни тиклашади. Агар сотилаётган уйни қўшиналар олмаса, уни шу жойда яшовчи муҳтоҳ оиласалар

га тавсия қилиш қўмита ва зифасига киради. Шунда ҳам олувчи топилмаса у ҳолда шаҳарнинг бошқа ноҳияларидан келган талаборларга ёзма равишда розилик берилади. Афуски, ҳозир амалда бу юнадага тўла риоя қилинмагни.

Иккинчидан, Низомнинг III-қисми, 19-моддасининг «г» бандида «уй олди-сотди-сидан давлат нотариал идорасига тўланадиган пошлини ва маҳаллий солиқларнинг маълум (1%) қисми, шунингдек, фуқаролар ва бошқа лардан шахсий ёрдам учун берилган ҳамда тегигина раҳм-шағфат жамғармаларидан келиб тушадиган маблағлар», деган жумла бор. Хўш, бу масала қандай ҳал қилинади? Уй-жой олдётган фуқаро нотариал идорасига давлат пошлини тўлаб

келигач, маҳалла ҳудудида яшаши учун прописнадан ўтиши керак. Ана шу пайтда қўмита раиси жамғарма ҳисобига пошлинининг бир фоизи ҳисобида пул тўлаб келиши лозимлигини айтади. Аммо бъази жойларда нақд пул талааб қилинади. Бу юнадага мутлақо зиддир.

Киров ноҳия Кенгашининг Раёсати Низомга мувофиқ маҳалла қўмиталарига юридик шахс мақоми берилшини муносабати билан ноҳиядаги 26 маҳаллада саноат курилиш банкидан ўз шахсий жамғармасини очиш ҳақида қарор қабул қилди. Пойтахтдаги ҳар бир маҳалла қўмитасида ҳам ўз шахсий жамғармаси бўлниши зарур.

Ана шу шартлар бажарилсангина Низом талабларни ҳаётта жорий этишада чалашникларга чек қўйилади.

К. КОМИЛОВ,

Узбекистон ССР Фанлар академияси фалсафа илмогиҳининг етакчи илмий ходими, шаҳар Кенгашининг депутати.

Ўрнак олса арзиди

Эъзозга муносиб

УЛУФ бобомиз, ҳазрати Алишер Навоийнинг битмас-туганмас мадданий мероси асрлар оша маънавий ҳаётимизни нурағшон этиб келмоқда. Бу табаррук инсон таваллудининг 550 йиллигини муносаби кутиб олиш учун бизнинг жамоамиз ҳам пухта тайёргарлик кўрди. Маҳалла хотин-қизлар кенгашининг раиси Найма Имомова раҳбарлигига комиссия тузилиб, барча режалар белгилаб олиниди.

Катта тўй нишонланиши арафасида кўплаб тадбирлар кўтказилапти. Масалан, маҳаллада чиқариладиган «Маҳалла ҳақиқати» рўзномасининг навбетдаги сонларидан бирни «Навоий гулшани» деб атади. Клубимизда ташкил этилган ғазалхонлик кечаси ҳам кўпчиликда қизиқиши ўйготди.

Тантана муносабати билан яқинда 60 иши иштироқида пойтахтдаги аллома шоир номи билан боғлиқ жойларга саёҳат ўюштирилганини алоҳида таъкидламоқчиман. Шу куни Алишер Навоий номидаги адабиёт музейидаги янги кўргазмалар туркуми билан танишув улуг мутафаккир ҳаётини ва ижодига чуқуроқ разм солиш имконини берди. Вакилларимиз Навоий номидаги марказий кутубхона, Навоий номидаги опера ва балет театри, шунингдек кўча ва хиёбонларда ҳам бўлдилар.

З. НУРИДДИНОВ,
Тошкент ноҳиясида-
ги Охунбобеев номли
маҳалла қўмитасининг
раиси.

1-саҳифага мактублар

Бошимиз нега оғрийди?

ФАРЗАНДИМИЗ кўчага шошиб чиқиб кетаётгандан: «Бош кийимингни кийиб ол. болам». деб тайинлашни ўнутмаймиз. Бу бежиз эмас. Бош кийим кишини турли хил хасталиклар, энг муҳими бош оғриғидан сақлайди. Ачинарлиси, маҳаллаларда яшаётган кўплаб йигит-қизларимиз бунга эътибор беришмаяпти. Ёмир ёки қор ёққандা совуқ томчиларни

мия томирлари осонгина «শинми» олишини улар билишмаса керак. Ўз шахсий кечинмаларидан келиб чиқкан ҳолда айтмоқчиманки, агар ёшларимиз бош оғриғига мубтало бўлишни исташмаса бош кийимда юрсинлар.

Р. МАҚСУДОВ,
Юнусобод даҳасининг 4-
мавзеисида яшовчи 2-гуруҳ ногирони.

Ширин сўзингизни аяманг!

БИР корхонанинг бўлими иш билан боргандим. Бошлиқ 17 — 18 ёшлардаги кизига ҳадеб дўйириб, бақирап эди. Ходима бирор айб қилиб қўйган шекилли, деб қизинсан, қандайдир қорозни зудлик билан олиб келиши керак экан. Бирор айб қорозни зудлик билан олиб келиши керак экан, бирор айб қорозни зудлик билан олиб келиши керак экан. Бирор айб қорозни зудлик билан олиб келиши керак экан.

Сўхбатдошим ўринли гапларни айтди. Мактабдан тўғри корхона ёки ташкилотга келган ёшлар дарҳол ишга киришиб кетолмайдилар. Шунинг учун тажрибаси бор ходимлар ҳадеб камситавермай, билмаган нарсасини ўргатиларни зарур. Маҳалла қўмиталари эса ўз жамоалидаги ёшлар ҳаётини билан қизиқиб турсалар ёмон бўлмасди.

Т. ЗАЙНИДИНХУЖАЕВА,
пойтахтнинг «Марказ — 5»
даҳасидаги 82-йда яшовчи.

Турган-битгани муаммо

БИР гуруҳ кексалар ноҳия электр тармоқлари идорасига ташриф буюрдилар. Уларни бошлиқ Николай Овчинников кутиб олди. У шинкотчиларнинг куяниб айтган тўйни тинглагач, «Чироқларингизни албатта яхшилаб берамиз», деб кексалар қўйинни пуч ёнгозда тўлдириб, эшиқдан кузатиб қўйди. Ҳамон чироқлар кунига 2-3 мартадан ўчиб туриди. Бунинг оқибатида «Бирлик», «Крупская» маҳаллаларининг фуқаролари радио ва ойна жаҳон хабарларидан бебаҳра қолишмоқда. Фарзандларимиз кечкурун дарс тайёрлолмайдилар.

«Кумлоқ» бекатидаги 28-сартарошхона филиали қишига келиб ёпилиб қолди. Қилинаётган асфальтлар ярмидаги қолиб нетди. Чойхона олдидаги қўпrik қачонлардан буён ремонталаб. Кўп хонадонлар газлаштирилмаган. Қўмита аъзолари муаммоларни бартарага этиш учун ижроқўмга қатнайвериб тинка-мадорлари қуриди. Ҳурматли муҳарририят! Энди умидимиз сизлардан. Бизга ёрдам беринг.

С. Раҳимов ноҳиясида-
ги «Бирлик» маҳалла жа-
моси номидан:
А. МУТАЛОВ,
Н. РАФИҚОВ,
жамъи 15 имзо.

Хеч ким, хеч нарса
унутилмайди

МЕРГАН

Урушда беш йил бўлишинга қарамай бирор марта душман билан юзма-юз жанг қилимаганман, — деди сұхбатдошимиз Шермат ота Нурматов. Билсек, у киши фронт ортида хизмат қилган экан.

Шермат дастлаб бирга борганийтлар билан Москва вилоятидаги қисмлардан бирида мерганик сирларни ўрганди. Кейин эса 115-темир йўл полки сафида Петушки станциясига келаётган озиқ-овқатларни қўриклий бошлади. Вагонлардаги нон, шакар, туз ва бошқа маҳсулотлар шу ердан тўғри фронтга жўнатиларди. Уз постидаги ҳамиша ҳушёр турган ўзбек ўғлони 1944 йилдан советфин чегарасида ҳам хизмат килди.

Ҳозир Октябрь ноҳиясидаги «Катта боғи маҳалласида яшетган бу отахоннинг кўксини «Жасорати учун», «Германия устидан қозонилган ғалаба учун» каби кўплаб медаллар безаб турибди.

Самад ШОДМОНОВ.

Янгиобод даҳасининг «Донишманд» маҳалласида яшовчи Улуг Батан уруши фахрийлари Комил Хусанов, Ҳикмат

Сайдуллаев ва Миралн Тўлагановлар 227-мактаб ўқувчилари даврасида.
Х. Шодиев сурати.

ОШКОРА МУЛОҚОТ

ХАЛҚ ноиби деб аталган депутатларниң амалга оширган ишлари юзасидан ўз сайловчилари ҳузурида ҳисоб берилади, муаммоларни ечиш йўлларини ҳалқ билан бирга, бамаслашат ҳал этатгандиклари ижобий ҳатижалар бермоқда. Эндиликда аҳолининг депутатларга бўлган ишончи ортиб бормоқда.

Яқинда «Узбекгидроэнергострой» трести биносида СССР ҳалқ депутати, мазкур трест бошқарувчиси Акром Қурбонович Эргашев билан Тошкент шаҳар Октябрь, Киров ва Собир Раҳимов ноҳиялари аҳолисининг, маҳалласада кўмиталари раисларининг бўлиб ўтган ҳисобот учрашуви ҳам фикримизнинг далиллариди.

Тошкент шаҳар Октябрь ноҳияси 117-миллий-худудий сайлов мавзесидан СССР ҳалқ депутатлигига сайланган Акром Қурбонович Эргашев билан бўлган учрашувда депутат ёрдамчиси Нурулла Ганиев, «Водоканал» трести бошқарувчиси Зокир Тўреевич Солихъяев, шаҳар бош меъмори Дилюшод Воҳидович Латипов, Тошкент шаҳар «Тикланиш» ширкат бирлашмаси бошлиғи Комилжон Жўраевич Тошшўлатов, «Тошгаз» бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Тўра Шокирович Шокиров ҳамда маҳалла вакиллари иштирок этишиди.

Учрашувда сўзга чиқсан депутат А. Қ. Эргашев 1989 — 1990 йилларда сайловчилардан тушган топшириқларниң қандай бажарилгани ҳақида ҳисобот берди.

Шу кунга қадар сайловчиларимиздан 359 киши 768 та топшириқ билан мурожаат этди, — деди у. — Шулардан 294 та мурожаат ва 544 та топшириқ ижобий ҳал этилди. Жумладан, яшаш шароитини яхшилаш ҳақидаги илтимос билан мурожаат этган 68 кишидан 22 тасининг талаби қондирилди. Шунингдек, маҳалла ва мавзеларни ободонлаштириш масаласидаги 82 аризанинг 62 таси ижобий ҳал қилинди. Турижай эксплуатация бошқармаси хизматидан шикоят қилиб битилган арзномалар ҳам талайгина. Ана шундай арзномаларниң 128 тасидан 66 таси текширилди, ижобий ҳал этилди.

Бундан ташқари, сайловчиларимиз турмуш ташвишлари ва этишмовчиликлар хусусида, уйларга канализация ўтказиш, газлаштириш, телефонлаштириш каби масаладар билан ҳам тез-тез мурожаат этиб туришади. Ўтган вақт мобайнида шундай мурожаатлардан 123 таси ижобий ҳал этилиб, кишилар оғри енгил қилинди.

Шунингдек, қабул кунларида ҳам 800 дан зиёд сайловчи бўлди, 1000 га яқин сайловчи эса, телефон орқали му-

рожаат этишиди. Депутат номидан турли идораларга, турли масала юзасидан 136 та депутатлик сўрови юборилди. Бу сўровларга ҳаммаси бўлиб 116 та ижобий ҳавоб олниди.

Келгусида мўлжалланган режаларимиз, сайловчиларимиздан тушган ва амалга оширилиши зарур бўлган топшириқлар ҳам талайгина. Жумладан, Октябрь ноҳияси «Наврўз» маҳалласида иккى қаватли гузар ва савдо расталари қуриш учун 659 минг сўм маблағ ажратилган. Ҳувайдо маҳалласида 877 минг сўм маблағта мактаб биноси, спорт комплекси, бочга қуриш, «Гулбозор» маҳалласида 2,5 миллион сўмлик 42 та 2 қаватли гиштдан коттежлар қуриш ва «Камолон» маҳалласида 85 минг сўмлик дўкон ва маҳалла идораси қуриб ишга тушириш мўлжалланган.

Киров ноҳияси бўйича «Қизил деҳқон» маҳалласида 2 миллион сўмлик болалар бочгаси ва мактаб қуриш, 3,5 миллион сўм маблағ билан «Юнусобод» жомъе масжидини қуриб битказиш, Собир Раҳимов ноҳиясидаги Шумилов маҳалласида 300 минг сўмлик чойхона, идора ва дўконлар қуриш, «Бирлик» маҳалласи чойхонасини газлаштириш каби ишлар режалаштирилган.

Депутат ҳисоботидаги учрашувда сўзга чиқсан маҳалла раислари сайловчиларини талабларига биноан «Узбекгидроэнергострой» трестининг кучи ва шу трест бошларига, депутат А. Қ. Эргашев ҳомийлиги остида ноҳиялар маҳаллаларида амалга оширилган ишлар хусусида ғапиришиди. Жумладан, Октябрь ноҳиясидаги «Гулбозор», «Камолон», Литвинов, «Чарх Новз» каби маҳаллаларда уруша ҳалок бўлганларга ёдгорлик ўрнатиш, кўчаларни асфальтлаш ва бетон ариклар ётқизиш, маҳаллаладаги масжид қурилишига ёрдам бериш, маҳалла клубини таъмиралаш каби ишлар бевосита трест ишчилари томонидан амалга оширилгани қайд этилди.

Шунингдек, Киров ва Собир Раҳимов ноҳияларидаги маҳаллалarda истиқомат қилувчи аҳоли номидан сўзга чиқсанлар трест кучи билан сугориш насоси ўтказиш, водопровод ўтказиш, йўлларни асфальтлаш, чойхонани таъмиралаш каби кўпгина қуайликлар яратилгани ҳақида тўхталиб ўтишиди.

Шундан сўнг, ҳисобот юзасидан бўлган мӯҳокамада «Қўйча», «Обод», Шумилов, «Октябрь 50 йиллиги» маҳалла қўмиталари раислари сўзга чиқиб, амалга оширилмаган ишлар ва ҳал этилиши мушкул бўлган муаммолар ҳақида депутатга янги топшириқлар беришиди. Киров ноҳияси «Қизил деҳқон» маҳалласида депутат ёрдамида аҳоли талаби қондирилиб, анча ишлар ижобий ҳал этилгани ҳақида «Юнусобод» даҳасининг 15-мавзесидаги маҳалла раиси тўлқинланиб сўзлади.

Ҳисобот учрашувида иштирок этган бошқарма ва ташкилот раҳбарлари ҳам сайловчилардан тушган саволларга атрофлича ҳавоб қайтарниди.

З. ДУСМУХАМЕДОВА.
Н. АБДИРИМОВА.

РЕЖАЛАР БЕЛГИЛАНДИ

АБДУЛҲАЙ Тожиев номидаги маҳалла чойхонасида фоллар, меҳнат фахрийлари, хотин-қизлар Кенгашлари аъзоларининг ноҳиядаги мутасадди ташкилотлар раҳбарлари билан учрашуви ўтказилди. Анъана гўра дастлаб кўмита раиси Ш. Темуров амалга оширилаётган ишлар ва вазифалар ҳақида гапириб берди.

Шунинг таъкидлаш лозимки, ноҳиядаги энг катта жамоалардан бирни ҳисобланувчи бу маҳаллада ҳозиргача болалар бобчаси, бирорта нон дўйони ва кассанинг йўқлиги ахолига қўйинчиликлар тудирмоқда. «Сўзга чиқканлар маҳалладаги ветеринария хизмати пунктини аввалги жойига кўчириш, 2-монтаж бошқармаси ўрнига эса болалар бобчаси ёки пионерлар саройи куриш ҳақида таклиф киритишиди.

Учрашув чоғида тушган саволларга А. Икромов ноҳия Кенгашининг раиси, ноҳия партия қўмитасининг биринчи котиби К. Рағиқов жавоб қайтарди.

С. БОЗОРБОЕВ.

Хорманг, депутат

ШАРҚОНА БОЗОР ТИКЛАНСА

С. РАҲИМОВ ноҳиясидаги 67, 68 ва 97-сайлов округларидан сайланган уч депутат — Э. Умарқориев, С. Раззоқов ва Д. Аҳмедовлар ўз сайловчиларига ҳисобот берди.

Биз депутатларимиздан мамнумиз, — деди мажлисга раислик қилган «Маданият» маҳалла қўмитасининг раиси Ҳожиакбар ака Қурбонов. — Сабаби, уларнинг саъндаракатлари туғайли бир қанча ишлар амалга оширилди.

Ҳисобот маърузларида кўлга киритилган ютуқлар айтиб ўтилди. Жумладан, «Сагбон» кўчасининг 7, 8-бонши берк кўчаларига ёритилди. Озиқ-овқат дўйонларида ҳар куни сут маҳсулотлари савдоси йўлга қўйилди. Бир неча шаронти оғир хонадонлар навбатсиз ўй-жой олиши эришдилар. 15-магазин биноси қайта тъмирланди. Шунга ўхша қилинган ишлар талайгина.

Бизнис ўйлантириб келаётган муаммолар ҳақида ҳам тўхталишимиз зарур, — деди кўпчилик номидан сўз олган 24-ўрта мактаб директори Ж. Бурхонов. — Шу куннинг долзарб масалаларидан бирни Ҳастимом масжиди ёнида қадимги шарқона бозорни тиклашдан иборатдир. Шу жойда чойхона қурилиб, савдо расталари очилса кўнгилдагидек бўларди.

Сайловчилар шунингдек мусиқа мактабини қайтадан ташкил этиши, болалар поликлиникаси очиш, «Қўштуг» ўтуви ва «Сагбон» кўчасидаги хонадонларни газлаштириш тўғрисида ҳам гапирилар.

З. АЗИМХУЖАЕВА.

Оила иқтисодиёти

РЎЗГОРДА УННИНГ ҚАДРИ

ДАМ олиш куни хонадонимизга мемон келиб ҳолди. Аксига олиб ўйда нон қолмаган экан. Уларга:

— Сизлар бирор гаплашиб ўтиришлар,— дедим-да ҳамир қилишга уннадим.

Орадан кўп вақт ўтмай дастурхонга иссиқ қатлама, кетидан эса ҳамир овқат келтириб қўйдим. Агар шунда уйимизда ун бўлмаса қандай аҳдолга тушардим. Дам олиш куни кўпинча яқинимиздаги дўйонларда нон топилмай қолади. Шу бонсдан ҳар домм хонадонимизда ун турганини маънуп кўраман.

Иттиҳодимизда озиқ-овқатлар нархи ошган тақдирда жумурятиимизда ун ва ун маҳсулотларининг эски нархи сакланади қолиши кўпчилик қатори менинг ҳам мамнун этид. Назаримда раҳбарларимиз бундай қарорга жуда пухта ўйлаб келишган. Сабаби оддий. Ўзбек хонадонида асосий тирмичлик ун билан ўтади.

Онлада етти жонимиз. Мен ҳам, умр йўлдошим ҳам ишлаймиз. Кўпинча ишдан келгач ўйда нон тугаб қолган бўлса, дардод ҳамир қориб қўйман. Қараб турибисиз, эрталаби ношутага тандирдан янги узилган иссиқ нонлар тайёр.

Ун оила иқтисодиётини яхшилашда ҳам катта аҳамиятга эга, деб ўйлайман. Агар бизнинг олмаларидан иштоб оғиздан бўлса, кунинг 1,5 — 2 сўмдан сарфланади. Шунда ҳар ойда 50-60 сўм ишлатмиздаги қарек. Энди нонни ўзимиз ёлиб есан шу маблагнинг деярли ярим тежалади.

Уннинг яна яхши бир томони, ундан турли ҳил таомлар тайёрлаш мумкин. Ўзбек хонадонларида лагмон, норин, угра оши ва бошқа ҳамир овқатларни истеъмол қилишга кўпрао эҳтиёж сезилади. Масалан, Россия ўлкасининг шадарларида яшовчи аҳоли кўпинча ошхоналарда овқатланишади. Биз эса таомни ўйда тайёрлашга одатланганимиз. Дўйонларда ҳар домм макарон, вермишель каби маҳсулотларнинг сероблиги унни кўп ишлатмиздан.

Кейниги пайтда ун тегирмонлари яна қайтадан ишга тушрилаётганинг айни муддаодир. Истагим, дастурхонимизни тўкини бўлишини таъминлаётган ун доимо дўйонларда сероб бўлсин.

Т. ТУХЛИЕВА.

Үйгөниш аймандары — Наврұз яқинлашкан сары маҳаллаларда турлы юмушлар авжига чиқады. Ҳозир бу масканларда бұлсанғыз токларни очиб тараёттада. Даражаттарға шакт беріш билан машыул бұлған кишиларни үртапшынғыз мүмкін.

СУРАТЛАРДА: баһор юмушларини бошлаб жорған Ҳамза ноңиясидеги А. Икрамов номдлы маҳалла аъзоларини күриб турибсыз. Р. Шарипов суратлары.

Түйғулар

Биз—фазилатли халқынан

НИХОЯТ шундай кунларға етиб келдик. Энди бевосита халқ билан маслашат қылмайды, халқ күнгіліні билмай туриб бирор ишни битириши мүшкүл. Шундок бўлғач, энди оддий халқ фикри, заковати, яшаш тарзи-бевосита халқ билан ҳамжықат ҳал этилар экан, демек маҳаллаларнинг масъулияті, ўз ўрнида жавобгарлыги ортиб боради. Чунки давлат оиласындан бошланади, деган ақида бор. Шунингдек, ахил ва иттифоқ маҳалла эса катта оила демакиди.

Дейдиларки, ҳовлингга нок эксанг, яхши ният билан эк, ийгирма йилда ҳосилга киради. Биз ҳам умид қиласыз, яхши ният билан бошланган, ҳозир жумхуриятимизде кенг, омавиғ тус оләттади, маҳаллалага этибор келгусида ўз тотли, шириндан-шакар мөвасини беради. Агар иккى қўлимизни қўксимизга қўйиб ҳақни айтадиган бўлсак, кўп тадбирлар ўз самарасини бера бошлади.

Яқинда «Янгибод» маҳалласиде ҳашар ўзли билан хотира боғи очилди. Унда Афғонистондаги жангларда қатнашиб, фидонжон бўлған шу маҳалла Фарзандларига рамзий ҳайкал қўйилди. Кўча юзидаги ташландик жой бугунга келиб мөвазор бօғ, оромгоҳга айлангани кувончлидир. Ҳозир боғнинг ёнида шинамгина чойхона ҳамда новвойхона ишлаб турибди. Маҳалла қўмитаси кўп болали оиласи, беба-бечоралар, ногиронларга ҳоли-кудрат ёрдам қўлни чўзёттири.

Бундан бир минг бир юз йил аввал буюқ мутафаккир Абу Наср Ал-Форобий шундай таъкидлаб кетган эканлар. «Ҳақиқий баҳта эриши мақсадида ўзаро ёрдам қўлувчи кишиларни бирлаштирган шаҳар—фазилатли шаҳардир, баҳта эриши мақсадида бирлашган кишилар жамоаси—фазилатли жамоадир. Баҳта эриши мақсадида ўзаро ёрдам берган халқ—фазилатли халқидир. Шу тартибда барча халқлар баҳта эриши учун бир-бірларига ёрдам берсалар бутун ер юзи фазилатли бўлдади».

Кўрдингизми, Арастудан кейин оламнинг «иккинчи муаллими», деб тан олинган олимнинг ўғитлари, айниқса, биз тошкентликларга ибрат бўлмоғи керак. Сабаби, пойтахтга ташриф буюраётган меҳмонлар, табиийи, маҳаллаларда бўлишиди. Хонадонларда, бир пиёла чой ичишга, кутлуг ном уштишга мусассар бўладилар. Демак, Тошкент аввало ибрат ўчига айланмоғи зарур.

«Янгибод» каби маҳаллаларнинг яна мақтовли ишларидан бирин кўча ва майдонлар озодалигидир. Бу жойлардан ўтган одамнинг дили яйрайди. Сарожон-саришталик маҳалла чойхонасидан бошланади. Озода шолчалар, кўрпачалар, дөғисиз пиёла-чойнеклар, оҳори кетмаган дастурхонлар... Бир қарашда булар оддий, кўзга кўринмас нарсадек бўлиб кўринар. Аммо саришталик, одоб, дид-фаросат кўп нарсани ҳал этиши сир эмас.

Кези келганде бир нарсани айтиш ўринли бўлар, деб ўйлайман. Ҳадеб ғўдайиб ўсуви дарахтлар ўрнига маҳалла дошлар мевали дарахтлар экканлари маъқул. Маҳаллада бир парча ер ҳам бекор ётмаслиги керак. Болалар мактабдан бўш вақтларида ўйнайдиган, велосипед учадиган майдончалар барпо этиш ўйнини қидириш лозим. Мактаб боғида ҳар бир ўкувчининг ўз ниҳоли бўлсин. Тагини юмшатсин, сув кўйисин, хомтот қўлсин. Мехнатга, ерга меҳр ўйғотиш усулларидан бири шу турур. Айниқса кўп қаватли иморатларда истиқомат қўлувчи болалар ўзларини нима билан овтувшиши билмай қоладилар. Уларга синф-синф қилиб кўчаларни бўлиб бериш керак. Кўчалараро мусобақалар ўтказиш ва озода-сарожон жойларда яшәтган хонадон згаларини мукофотлаш вақти келди.

Маҳалла оқсоқолларидан бир ўтнинчимиз бор. Ўғил болаларга тазийк ўтказиш масаласи. Мактабда қизалоқлар ниҳоятда фаол. Бунга раҳматлар айтиш ҳолда, ўғил болалар масъулиятини барқарор этишини ўйлашимиз зарур. Ахир улар келгусида оила бошлаги, ватан ҳимоячисидирлар. Агар кўп жиҳатлари билан қизалоқларга ибрат бўлмасалар ўртадан курмат кетади. Охир-оқибатда оила тотувлигига путур етади. Аёл эркакни ҳурмат қимлай кўйган хонадон борки, бора-бора бузилиб кетиши эҳтимолдан ҳоли эмас.

Аслини олганда ўрта мактабларни қизлар ва ўғил болалар алоҳида-алоҳида ўқийдиган даргоҳларга ажратиш жуда ўринлидири. Бу ҳақда маҳалла аҳли ўз тақлифлари билан чиқиша ёмон бўлмаседи.

Яна бир истак. Фаоллар барча қардош халқлар вакилларининг бир оила фарзандлари каби аҳил ва тутув яшашларину мөхрибонларча назорат олиб борсинглар.

САЙЕР.

ОДАТДА, қози деганда кўпчилик кўз ўнгиде тақаббур, бойлар лаганбардори гавдаланади. Яқин кунларга шундай ёзилиб, шундай гапириш одат тусинга кирган эди.

Аммо тарихда барча қози бундай бўлган эмас. Улар сафида ҳалол, покизава адолатпарварлари кўп бўлган. Утган асрда Себзор даҳасида ўттиз йил қозилик қилган Муҳаммад Муҳиддинхўжа Ҳакимхўжа ўғли ана шундай инсонлардан эди. Тошкентда узоқ йиллар давомида эски шаҳар полицияси бошлани, шаҳар ҳокими ўринbosари. Самарқанд вилояти ҳарбий губернатори бўлиб хизмат қилган генерал-лейтенант Нил Ликишин 1916 йилда Петроградда нашр қилинган «Туркистонда кечгандарум» китобида Муҳиддинхўжа даҳида жуда қизиқ хотираларни ёзиб қолдирган. Узбекистон ССР Марказий

Давлат архивида эса бу ажойиб киши ҳаётини ва фоалиятига оид қатор ҳужжатлар сақланади. Адабиётшунос олим, филология илмлари доктори Шариф Юсупов «Фурқат йилларда» деб номлаган китобида ҳам Муҳиддинхўжа даҳида жуда қизиқ хотираларни ёзиб қолдирган. Узбекистон ССР Марказий

Давлат архивида эса бу ажойиб киши ҳаётини ва фоалиятига оид қатор ҳужжатлар сақланади. Адабиётшунос олим, филология илмлари доктори Шариф Юсупов «Фурқат йилларда» деб номлаган китобида ҳам Муҳиддинхўжа даҳида жуда қизиқ хотираларни ёзиб қолдирган. Узбекистон ССР Марказий

Давлат архивида эса бу ажойиб киши ҳаётини ва фоалиятига оид қатор ҳужжатлар сақланади. Адабиётшунос олим, филология илмлари доктори Шариф Юсупов «Фурқат йилларда» деб номлаган китобида ҳам Муҳиддинхўжа даҳида жуда қизиқ хотираларни ёзиб қолдирган. Узбекистон ССР Марказий

Давлат архивида эса бу ажойиб киши ҳаётини ва фоалиятига оид қатор ҳужжатлар сақланади. Адабиётшунос олим, филология илмлари доктори Шариф Юсупов «Фурқат йилларда» деб номлаган китобида ҳам Муҳиддинхўжа даҳида жуда қизиқ хотираларни ёзиб қолдирган. Узбекистон ССР Марказий

Давлат архивида эса бу ажойиб киши ҳаётини ва фоалиятига оид қатор ҳужжатлар сақланади. Адабиётшунос олим, филология илмлари доктори Шариф Юсупов «Фурқат йилларда» деб номлаган китобида ҳам Муҳиддинхўжа даҳида жуда қизиқ хотираларни ёзиб қолдирган. Узбекистон ССР Марказий

Давлат архивида эса бу ажойиб киши ҳаётини ва фоалиятига оид қатор ҳужжатлар сақланади. Адабиётшунос олим, филология илмлари доктори Шариф Юсупов «Фурқат йилларда» деб номлаган китобида ҳам Муҳиддинхўжа даҳида жуда қизиқ хотираларни ёзиб қолдирган. Узбекистон ССР Марказий

Давлат архивида эса бу ажойиб киши ҳаётини ва фоалиятига оид қатор ҳужжатлар сақланади. Адабиётшунос олим, филология илмлари доктори Шариф Юсупов «Фурқат йилларда» деб номлаган китобида ҳам Муҳиддинхўжа даҳида жуда қизиқ хотираларни ёзиб қолдирган. Узбекистон ССР Марказий

Давлат архивида эса бу ажойиб киши ҳаётини ва фоалиятига оид қатор ҳужжатлар сақланади. Адабиётшунос олим, филология илмлари доктори Шариф Юсупов «Фурқат йилларда» деб номлаган китобида ҳам Муҳиддинхўжа даҳида жуда қизиқ хотираларни ёзиб қолдирган. Узбекистон ССР Марказий

Давлат архивида эса бу ажойиб киши ҳаётини ва фоалиятига оид қатор ҳужжатлар сақланади. Адабиётшунос олим, филология илмлари доктори Шариф Юсупов «Фурқат йилларда» деб номлаган китобида ҳам Муҳиддинхўжа даҳида жуда қизиқ хотираларни ёзиб қолдирган. Узбекистон ССР Марказий

Давлат архивида эса бу ажойиб киши ҳаётини ва фоалиятига оид қатор ҳужжатлар сақланади. Адабиётшунос олим, филология илмлари доктори Шариф Юсупов «Фурқат йилларда» деб номлаган китобида ҳам Муҳиддинхўжа даҳида жуда қизиқ хотираларни ёзиб қолдирган. Узбекистон ССР Марказий

Давлат архивида эса бу ажойиб киши ҳаётини ва фоалиятига оид қатор ҳужжатлар сақланади. Адабиётшунос олим, филология илмлари доктори Шариф Юсупов «Фурқат йилларда» деб номлаган китобида ҳам Муҳиддинхўжа даҳида жуда қизиқ хотираларни ёзиб қолдирган. Узбекистон ССР Марказий

Давлат архивида эса бу ажойиб киши ҳаётини ва фоалиятига оид қатор ҳужжатлар сақланади. Адабиётшунос олим, филология илмлари доктори Шариф Юсупов «Фурқат йилларда» деб номлаган китобида ҳам Муҳиддинхўжа даҳида жуда қизиқ хотираларни ёзиб қолдирган. Узбекистон ССР Марказий

Давлат архивида эса бу ажойиб киши ҳаётини ва фоалиятига оид қатор ҳужжатлар сақланади. Адабиётшунос олим, филология илмлари доктори Шариф Юсупов «Фурқат йилларда» деб номлаган китобида ҳам Муҳиддинхўжа даҳида жуда қизиқ хотираларни ёзиб қолдирган. Узбекистон ССР Марказий

Давлат архивида эса бу ажойиб киши ҳаётини ва фоалиятига оид қатор ҳужжатлар сақланади. Адабиётшунос олим, филология илмлари доктори Шариф Юсупов «Фурқат йилларда» деб номлаган китобида ҳам Муҳиддинхўжа даҳида жуда қизиқ хотираларни ёзиб қолдирган. Узбекистон ССР Марказий

Давлат архивида эса бу ажойиб киши ҳаётини ва фоалиятига оид қатор ҳужжатлар сақланади. Адабиётшунос олим, филология илмлари доктори Шариф Юсупов «Фурқат йилларда» деб номлаган китобида ҳам Муҳиддинхўжа даҳида жуда қизиқ хотираларни ёзиб қолдирган. Узбекистон ССР Марказий

Давлат архивида эса бу ажойиб киши ҳаётини ва фоалиятига оид қатор ҳужжатлар сақланади. Адабиётшунос олим, филология илмлари доктори Шариф Юсупов «Фурқат йилларда» деб номлаган китобида ҳам Муҳиддинхўжа даҳида жуда қизиқ хотираларни ёзиб қолдирган. Узбекистон ССР Марказий

Давлат архивида эса бу ажойиб киши ҳаётини ва фоалиятига оид қатор ҳужжатлар сақланади. Адабиётшунос олим, филология илмлари доктори Шариф Юсупов «Фурқат йилларда» деб номлаган китобида ҳам Муҳиддинхўжа даҳида жуда қизиқ хотираларни ёзиб қолдирган. Узбекистон ССР Марказий

Давлат архивида эса бу ажойиб киши ҳаётини ва фоалиятига оид қатор ҳужжатлар сақланади. Адабиётшунос олим, филология илмлари доктори Шариф Юсупов «Фурқат йилларда» деб номлаган китобида ҳам Муҳиддинхўжа даҳида жуда қизиқ хотираларни ёзиб қолдирган. Узбекистон ССР Марказий

Давлат архивида эса бу ажойиб киши ҳаётини ва фоалиятига оид қатор ҳужжатлар сақланади. Адабиётшунос олим, филология илмлари доктори Шариф Юсупов «Фурқат йилларда» деб номлаган китобида ҳам Муҳиддинхўжа даҳида жуда қизиқ хотираларни ёзиб қолдирган. Узбекистон ССР Марказий

Давлат архивида эса бу ажойиб киши ҳаётини ва фоалиятига оид қатор ҳужжатлар сақланади. Адабиётшунос олим, филология илмлари доктори Шариф Юсупов «Фурқат йилларда» деб номлаган китобида ҳам Муҳиддинхўжа даҳида жуда қизиқ хотираларни ёзиб қолдирган. Узбекистон ССР Марказий

Давлат архивида эса бу ажойиб киши ҳаётини ва фоалиятига оид қатор ҳужжатлар сақланади. Адабиётшунос олим, филология илмлари доктори Шариф Юсупов «Фурқат йилларда» деб номлаган китобида ҳам Муҳиддинхўжа даҳида жуда қизиқ хотираларни ёзиб қолдирган. Узбекистон ССР Марказий

64 хона, 32 дона, бир хонаси... ҳасрат.

Қўш бу жумбоқми ё сўз ўйини? Бу изборни эшитанинг 50 йилча бўлди. Уша кезларда Наманганда Мирсоли Шокиров исмли ҷалби оташ бир отаҳон бўларди. Унга одамлар «Қизил аълам» «Мот аълам» лақабини қўшишган эди. Мирсоли ота жумхурятимизда шатранж ўйини тараққиётига салмоқли ҳисса қўшган кишилардан бирориди. Унинг ўйини зўрлардан бўлмасада, кўп хусусиятлари билан ёшлиарни ўзига жалб қилиарди. У ажойиб мутасадди сифатида «ҳаммаёни шатранжни бостириб юборган», куллас, кўплаб шатранжчилар етишиб чиқишига замин тайёрлаган эди.

Мирсоли ота ўйинда ўз шогирдларидан ҳам мот бўлиб турарди. Шунинг учун бўлса керак, ҳазилкашлар унга «Мот аълам» лақабини беришган. У мот бўлиб турганида ҳам ҳазилкашларни қўймасди. Бўлган воноялардан бирини эшитинг.

Тошкентлик шатранжчи Зокир оқсоқол билан Мирсоли аълам ўйинини кузатиш мақсадида Наманганда машҳур «Восток» чойхонаси шатранжни билмаганларнинг ҳаммаси йигилди... Чойхонанинг саҳнаси ҳам бор эди. Вақтида билан концертлар қўйилиб, кинофильмлар кўрсатиб туриларди. Қизил бурчагида янги-янги рўзнома ва ойномалар ҳамиши мувоҳид. Чойхонанин чиқашам шатранж клуби деса арзирди. Ҳар хил донали шатранж таҳтасидан камида эллинтача бор эди, чамамда. Истаган киши стодда ёки қип-қизил гиламлар тўшалган чорояда шатранж суринши мумкин. Баъзида бараварига учтўрт жойда сеанслар бўлиб қоларди.

Бир пайт залда шов-шув бошланди: «Аъламимизнинг аҳволи чатоқ, юзимизни яна шувит қўймасайди?», «Кучинг етмас экан, нега мунча одам тўпладинг?», «Ютишиб туришти-ю, баландпарвоз гапини қўймаганини қаранг...»

Аълам ўзига жиддий тус берди-да, оти билан ҳамма эшитугудай овозда рақибига «кишит» эълон қилди ва сал ўтмай, таҳта устидаги доналарни йигитшириб. «Оқсоқол, мот бўлдингиз» деди. Залдаги ўйин биладиганлар ва оқсоқол ҳайрон бўлишиди, шатранжга унча тушунмадиганлар эса: «Бизнинг аълам мот қилди», деб, уни нарсанка қўмиб юборишиди. Хижолатпазлигининг олдини олишга «ултурган» аълам оқсоқолга секин шивирлади:

— Яхшиси, мот бўлдим деб тураверинг, бўлмаса бошингиздан бир хурмача қатиқ қўйвораман!

Нўқ Мирсоли аълам ҳеч қачон бундай гирромлик қиласди. Шатранж ўйинлар ичидаги энг ҳалоли эканлигини бизга тушунтирадар, керта ёки домино билан солиштириб унинг ағзалликларини айтиб, расмий мусобақалар үтказилишининг сабаблари ҳам ана шунда эканлигини тақорларди. Чойхонадаги «найранг» эса шатранж тараққиётининг дастлабки йилларида кўпроқ кишиларни бу ақл-идоре ўйинга тортиш йўлида топган унинг ажойиб тарғибот усулааридан бир эди.

Хурматли устоз Мирсоли аълам бетакалдуф жуда соддадил одам эди. Агар ёшлиардан тараф чиқиб қолгудек бўлса, иккя қўллаб дона тикишга тушарди. Биз у кишидан шатранж сирларини ўрганинг билди бирга, у билан чойхонада бўлгага ҳар бир учрашувни мароқ билан эслаб юрадик.

Узбекистонниаг илк чемпиони, ажойиб шатранж мутасадди, устоз Азмиддин Хўжаев ҳам ўз фаолиятини чойхоналарда бошлаган. 1925 йили Тошкент чойхоналарида үтказилган турнирларда, 1926 йилги бир йўла сеансларда салкам иккя минг ҳаваскор қатнашганлиги маълум...

Кутлуғ ташриф

«ОҚСОҚОЛ, МОТ БЎЛДИНГИЗ...»

Устоз Азмиддин ака хотириаси туфайли дилдаги бавзин гапларни айтиб ўтишни лозим кўрдик. Шатранж таҳтаси ёнида кўнгил ёзиши истовчиларнинг фикри ҳам шу. Мадоратни бъязан чойхона «гроссмейстер» лари билан бўлган мароқла учрашувларда тоблаган. «Ўзбекистон Чигорин» даражасига етган Азмиддин Хўжаевни ўттизичи йилларда танимagan киши йўқ эди. Унинг номи бутун мамлакатга ёйилди.

Азмиддин Хўжаевни ташаббуси билан Тошкент маҳаллаларида эски ўйин кишиларидан ҳамма эшитудай овозда рақибига «кишит» эълон қилди ва сал ўтмай, таҳта устидаги доналарни йигитшириб. «Оқсоқол, мот бўлдингиз» деди. Залдаги ўйин биладиганлар ва оқсоқол ҳайрон бўлишиди, шатранжга унча тушунмадиганлар эса: «Бизнинг аълам мот қилди», деб, уни нарсанка қўмиб юборишиди. Хижолатпазлигининг олдини олишга «ултурган» аълам оқсоқолга секин шивирлади:

— Яхшиси, мот бўлдим деб тураверинг, бўлмаса бошингиздан бир хурмача қатиқ қўйвораман!

Шатранж деган жойда жон фидо қилувчи Акамир заргарининг ҳовдисида. Кечаси соат ўн бирларгача дона сурб, ўнинг тўймаган биз каби ёшлар, бир клубдан чиқиб иккичисига кирадик. Шатранжнинг ўзи қизин. Ҳар бир юриш, комбинация, мотга муносаб гаплар айтилиб, шеърлар тўйилганда ўйин баттар қизиб кетарди. Акамир жўралари билан тўпланишганда донм шундай бўларди. Мен уларга чой ташлиб, хизматларини қилиб юриб шатранжни ўрганиб олдим. Шунга ҳам мана 50 йил бўлиди. Шатранж мажлислари үтказиш анъана-ни дозир ҳам жумхурятимизда уча-мунча давом этиб келяпти.

Чунончи, унинг ача шу маснанларда үтказган бир йўла ўйин сеанслари ва сұхбатларда минглаб шатранж ҳаваскорлари қатнашади.

Чунончи, унинг ача шу маснанларда үтказган бир йўла ўйин сеанслари ва сұхбатларда минглаб шатранж ҳаваскорлари қатнашади.

Қирқинчи йилларнинг охириларида Тошкентнинг «Эски Жўва» газаридаги чойхона очилиб, жуда обод бўлган эди. Шатранжчилар ҳам кўп келишарди бу ерга. Уша йигилишларнинг бирда Уйғун домланинг Узбекистон ССР ҳалқ артисти Сайфиқори Олимов шаънига бир зумда тўқилган «Мот бўлдингиз дафтари» сўзи билан бошланувчи узун шеърини эшитганмиз.

Мана бу воқеага эса унчалик кўп бўлгани йўқ. Тошкентдаги ишчилар шаҳарчасида жойлашган чойхона ҳар галгидек мухлислар билан тавжум. Наби ака Фаниев (у кишини кўпчилик «ада» дерди) бирин-кетин «ютиб» туриди. Навбат эски ҳарифлардан бирни Садриддинхон ағага келди. Улар шатранж таҳтаси ёнида ярим асрла ҳариф ҳамда бир-бира гапни ботмайдиган қадрдуну ҳазилкашда дўст. Ўйин ўрталарига боргандага «ада»нинг қўллари хиёл баландлаб қолди. Шу пайт атрофдагиларга бир-бир разм солиб, мана бу мисраларни қиратини келтириб ўқидилар.

Э, дўстлар, кўринглар, шатранжин «жони» келди. Бу майдон узра мендан калтақ егони келди.

Эллик йилдирки ўйнар, тажриба йўқ ҳануз ҳам,

Ўз кўнглида ўйиннинг зўр

чемпиони келди.

Ўйлаб туриб мўралар, ким айтар деб мўлтирас,

Бирорлар айттанини сўриб тургани келди.

Ҳарифини ва қолаверса шахмат қонун-қоидаларини, улардан сўз ўйини ясашни билмай турбундай байтлар ўқиши ва айниқса янгидан тўқиши, маҳоратли, зуко кишиларгагина хосдир.

Халқимизнинг урф-одатлари, чунончи, Наврӯз тикланганлиги жамоатчиликни бениҳоя хурсанд қилмоқда. Ўтган йили байрам дамлари Тошкентнинг бир неча маҳаллаларида дастурлардан шатранж тадбирлари ҳам ўрин олганлигидан хурсанд бўлдик. Буни бутун жумхурятда оммавийлаштириш вақти келди. Чунки

шатранж деган жойда жон фидо қилувчи Акамир заргарининг ҳовдисида. Кечаси соат ўн бирларгача дона сурб, ўнинг тўймаган биз каби ёшлар, бир клубдан чиқиб иккичисига кирадик. Шатранжнинг ўзи қизин. Ҳар бир юриш, комбинация, мотга муносаб гаплар айтилиб, шеърлар тўйилганда ўйин баттар қизиб кетарди. Акамир жўралари билан тўпланишганда донм шундай бўларди. Мен уларга чой ташлиб, хизматларини қилиб юриб шатранжни ўрганиб олдим. Шунга ҳам мана 50 йил бўлиди. Шатранж мажлислари үтказиш анъана-ни дозир ҳам жумхурятимизда уча-мунча давом этиб келяпти.

Мамажон МУХИДДИНОВ, Узбекистон шахмат федерацияси вице-президенти.

○ СУРАТЛАРДА: маҳаллаларда 1935—38 йилларда үтказилган мусобақалардан лавҳалар.

Қизиқувчилар бурчаги

ҚАДИМИЙ НОМЛАР

ПРОФЕССОР Ҳ. Ҳасанов «Урта Осиё жой номлари тарихидан» асаридаги пойтахтдаги касб-хунар ва савдо-сотиқ билан боғлиқ 40 дан ортиқ маҳалла номлари келтирган. «Дегрез», «Заргарлик», «Маҳсилўз», «Тақачи» ва бошқа номлар шулар жумласиданди.

ХОВУЗЛАР ҚАНЧА БЎЛГАН?

ИЛГАРИ Тошкент шахрида ҳовузлар бўлганими? Тарихчи олим М. Рўзиеванинг аинқлашича инқилобдан олдин 500 тача ҳовуз бор экан. Тўғри, ҳозир бундай иншоотга эътиёж деярли сезилмаларни. Аммо баъзиларнинг номлари сайданиб қолган. Масалан, «Каттаҳовуз», «Сассиқдовуз», «Ҳовузбог» каби номлар қадимда шу жойларда ҳовуз бўлганини эслатиб туради.

М. АҲРОҚУЛОВ
тайёрлабди.

ТОЖИВОЙ ТАЖАНГ

ХАТЛАР ҚУТИСИДАН

«Хурматли мухарририят! «Тоживой тажанг шаҳар незади» рукини остида «Чорсу» бозори ва «Самарқанд» автостанциядаги «Сосиснахона»лар жуда тўғри тақид қилинган эди. Аммо афсусин, мутасадди ўтоқлар рўзномани ўчишмас экан. Бўлмаса таниқиддан тегиши хулоса чиқарис, маълум ўзгариш қиласидилар.

Салом билан, Феруза!

Тоживой тажанг шаҳар кезиб, кўзга ташланабётган ва ғашга тегаётган камчиликларни муштарийларга ҳавола этаётгандан берни бундай мантулар нўйлаб кела бошлади. Уларнинг ансариётида ижтимоий муммалор тилга олинган, «Обод» маҳалласининг «Богистон» кўчасидаги яшаймиз, — деб ёзишида Рустомов, Эрматов, Турсунов, Исломовлар оиласи.

— Тоживой тажанг 174-мактаб олдига бир ташриф буорсалар яхши бўларди. Чунки шу атрофдаги кўчадан на ёзда ўтиб бўлди, на қишида, Катталарни майли, ҳозир лойдан иччиний тойларимиз қинайишларига ташкилни ташкиришни қатниви ҳам ўлдадилар.

Чилинзор ноҳияси, Ғафур Фулом кўчасидаги яшови Шахло Мирхамедова телефон масаласида, пойтахтнинг Юносбод даҳасидаги бир неча ётоқонада истиқомат қилабётган талабалар арталар автобуслар тикинчлигидан ўшишга боришига кий. налишётгани, Сергели ноҳиясида «Кумарик» маҳалласидан М. Иброҳимова эса Улуг Ватан уруши қатнашчилари хонадонларига нариверишида ўрнатилган лавҳалар ҳанузла гаштада эканлиги тўғрисида мурожаат қилишган.

Биз куюнчак муштарийларининг илтимос ва талабарини тегишили идораларга албатта етказамиш. Уз навбатида гимназияни «Ачинчи» тинниб тинчимас Тоживой тажанг шаҳар незадини давом эттиради...